

Ports de Beseit, en els vessants de Caro, pujant al Caragol del Mascà, en començar la pujada de Carretes: en el fons hi ha una font de gran renom, sota les clapisses de *Racó-roi*, que en efecte és el color vistent de tota la rodalia. És, doncs, assimilació de *Font-rúbio*, pron. mossàrab de FONSRUBEUS: també, com es veu, en masculí. Veg. més sobre aquest nom i els altres d'aquest capítol en *EntreDL* II, 4; i III, 25n.; i en *DECat*, s. v. *font*, *fleca* i altres art.

I en forma de diminutiu pre-catalana a l'alta Rbg.: *Ferubíello*, te. Espés (XIX, 118).

En alguns no és fàcil de veure la raó semàntica del 2n. component, però els dos següents podrien ser antònims de *Fontserè* 'font límpida' (infra): *Fontsagí*, te. St. Aniol de Finestres (1968) SAGINUM 'font grassa' (d'aigua espessa); *Font-flequer*, a la vall de Ribes, que CATorras (*Pir. Cat.*, vol. I, 430), posa entre Comaermada i Sant Ou de Mogrony: potses amb un ús figurat de 'font farinera', per la mena d'arena que s'hi acumula (*DECat*, s. v. *fleca*).

28. FONTSERÈ. Començà certament per ser un NL, probablement cap a Osona, car trobo «A. de *Fontsereno*» en un doc. vigatà de 1254 (CCandí, *Mi. Hi. Cat.* II, 399). Designaria, doncs, primerament una font d'aigües netíssimes, transparents, límpides. Aviat apareix convertit en cognom, escampat per diverses comarques. Josep Fontserè i Domènech nasqué a Vinyols, prop de Reus, a. 1799, i es traslladà ja a Barcelona, on nasqué el seu nét l'eminent físic Eduard Fontserè i Riba (A. Florensa, *Misc. Fontserè*, p. 175). És cognom sobretot del cat. or. (i així he vist un barceloní que el grafia *Fontsarè*, incorrectament), però també és occid., amb *e* inequívoca, p. ex. a Lleida, en una llista de 1820 (*BABL* XVI, 292). Poca relació amb un NL *Montseré*, quarter de Cervera que apareix en un llibre d'*Actes* de 1330, provinent d'un turó on s'alçava el castell: el nom, segons Duran i Sanpere li ve d'estar exposat al «vent serè» o del Sud.⁹

Font-Solanell és la forma etimològica del nom de lloc *Fontsonnell* que tinc recollit de Collsuspina (entre Vic i Moià), dim. de *font solà* 'font assoljada'.

29. FONTERRERS, Coma de *fontarés*, barranc que es travessa anant de Gósol al Collell, abans de desembocar damunt la Vall de Cernerres (al peu del Cadí), la coma que baixa d'una collada del mateix nom (en la carena del Pedraforca, donant a la Canal del Verdet) és plena de les clapisses i arenes d'aquelles canals: les fontetes que hi brollen són plenes de terra, i tota la canal està enronadada de *terrers*. Contracció, doncs, de *fontes terrers* FONTEs TERRARIOS, on la combinació consonàntica i la dissimilació forçaren la prompta desaparició de la primera *-s*.

I a l'Alt Aragó, *Fuendebergádo* (recollit a l'enq. d'Acumuer, vall de Tena, L, 88.5): FONTEM VIRGACEUM 'font infestada de vimeteres' (derivat de VIRGA 'bran-

queta d'arbre o arbust') amb l'evolució fonètica *-NT- > -nd-* pròpia d'aquestes valls.

Per acabar aquest capítol, notem que en diversos casos d'aquests compostos de FONs + adj. es troben variants antigues en gènere masculí junt amb les femenines, degut a la progressiva eliminació del gènere clàssic masculí per adaptació a l'ús modern. Així en noms que hem exposat supra, i altres que van en altres articles de l'Onom.: *Fontelongum* en lloc de *Fontllonga*, *Fonte rabioso* aa. 900 i 908, nom de *Font-rabiosa* poble del Capcir. I supra hem trobat *Font Estremera* lluitant amb *Font Estremera*: afegeixo que també vaig oir la pron. *fon astramart* potses deguda a un encreuament popular de la pron. cultista *-mér* amb *extremat*. Veg. *Font-* **16**.

Noms en FONTI- del NO. pirinenc, on s'ha conservat la *-E* de FONTEM segons el fet observat, en *E.T.C.* I, 122-23 i els noms catalogats a l'apartat (b) de de les llistes de les pp. 146-151, en les quals s'ha oblidat *Fontirroig*, altre duplicat dels noms *Fontrubí* i *Farrúbio* estudiats supra. FONTIFÒRA, partida i font en te. d'Ainet de Besan (Vall Ferrera, XXI, 175, 179; i *E.T.C.*, 150B10). És una font intermitent, que de vegades sembla eixuta, i després torna a rajar, com les que s'anomenen *Fontmentidera*: ja figura, vora *Buscallado*, l'any 1759, en el Capbreu de Castellarnau (p. 17); està, doncs, per *font folia*, amb el tractament *-LL- > -r-*, que classifico i explico en *E.T.C.* I, 132(q) en nota.

FONTIFREDA. (1) *fontifreda*, te. Estaon, cap dalt de Serra Plana, vora els Tovarres (VI, p. 49). (2) te. Escart (XX, 193). (3) vall de Boí (XIII, 164).

Fontllonga, font i reguer que se n'escola, te. Ainet de Besan (XXI, 179). Com *Fontllonga*, supra.

Fontioba i *Fontuga*, V. s. v. *Tou* i ací el **21** *Fontverd*, V. s. v. *Verd* i *Comaverd*

Acabem remetent a altres compostos de *Font*, que es tracten en la nostra obra, en article a part. *Font-rabiosa* anirà s. v. *-Rabiosa*. Quant a noms de la zona mossàrab, hem fet art. especial encapçalat *Foncentella*, on hem exposat junt amb aquest, els noms *Fontgella*, *Fontxinxella*, *Fontielles* i *Fontilles*; *La Font de la Figuera*, s. v. *Figueres*; *La Fontxica* en el vol. I, 148.

30. Afegim a aquests els dos següents: LA FORDENJANA, te. Vilafamés, al Nord de la Pna. Cast. És una gran font de mina, vall amunt del poble, d'on es treu l'aigua que rega gran part del terme (*la fordenjàna*, enq. de juliol 1961, XXIII, 1.13). Segurament duplicat mossàrab de *Fonteana*, que hem estudiat supra, junt amb *Fontjanina*; en el mossàrab dels moriscos, *fontenjàna* (amb propagació de la nasal), i amb el *ç* arabitzat oït *d* dels nostres, sofrí dissimilació de la *n*, a causa de la plètoxa de *mn*: es comprèn que la miressin com una font meravellosa, do de les dones d'aigua, puix que seria per regar tot allò. Duplicats més o menys probables, serien *forinyanes*, te. Cocentaina (XXXIV, 26.22) que pot venir de *Fonziànes*: propa-